

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N4

16.01.2020

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის სადახლო-წოფი-ახკერპი (სომხეთის რესპუბლიკის საზღვარი) საავტომობილო გზის კმ 22+110 მდ. ახკერპისწყალზე ახალი სახიდე გადასასვლელის მშენებლობა და ექსპლუატაცია

დაგეგმილი საქმიანობის განმახორციელებელი: საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტი

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელებელის ადგილი: მარნეულის მუნიციპალიტეტი სოფ. ახკერპი

განცხადების შემოსვლის თარიღი: 08.11.2019

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „GN corporation“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში „საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის“ მიერ წარმოდგენილია „შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის სადახლო-წოფი-ახკერპი (სომხეთის რესპუბლიკის საზღვარი) საავტომობილო გზის კმ 22+110 მდ. ახკერპისწყალზე ახალი სახიდე გადასასვლელის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის“ პროექტის სკოპინგის ანგარიში.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს მარნეულის მუნიციპალიტეტში, სოფ. ახკერპში, სადაც დაგეგმილია მდ. ახკერპისწყალზე ახალი ხიდის მშენებლობა. საპროექტო ტერიტორიიდან უახლოესი საცხოვრებელი სახლი მდებარეობს 10-15 მეტრში.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად არსებული ხიდი, რომელიც ცნობილია, როგორც „თეთრი ხიდი“, მდებარეობს სოფ. ახკერპში. არსებული ხიდი წარმოადგენს ქვის თაღოვან ხიდს ერთი მალით. ხიდი ტრადიციული მშენებლობის ნიმუშია, რომელიც გვხვდება ევროპასა და აზიაში. ხიდი აგებულია ქვის წყობისგან, რომლებიც სავარაუდოდ კირითაა შეკავშირებული. ხიდის სავალი ნაწილის გაბარიტი შეადგენს 4,2 მეტრს, რაც საკმარისი არ არის შიდასახელმწიფოებრივ გზაზე ავტომობილების უსაფრთხო გადაადგილებისთვის.

სკოპინგის ანგარიშში განხილულია არაქმედების, ხიდის კონსტრუქციული და ადგილმდებარეობის ალტერნატივები. გარემოსდაცვითი კუთხით, სამუშაოების

ხანგრძლივობის, სოციალურ-ეკონომიკური გარემოებების გათვალისწინებით, აგრეთვე კულტურულ ძეგლზე ზემოქმედების თავიდან აცილების მიზნით უპირატესობა მიენიჭა მეორე ალტერნატიულ ვარიანტს, რომელიც გულისხმობს არსებული სახიდე გადასასვლელის გვერდით ახალი სახიდე გადასასვლელის მშენებლობას.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად საპროექტო ხიდი ერთმალაინია 17,4 მ, ხიდის საერთო სიგრძეა 25,35 მ. სავალი ნაწილის გაბარიტია 7,0 მ, ხიდის სავალი ნაწილის ორივე მხარეს იგეგმება ტროტუარების მოწყობა სიგანით 1,0 მ, რომელიც სავალი ნაწილიდან გამოყოფილი იქნება რკინაბეტონის თვალამრიდებით. პროექტით აგრეთვე გათვალისწინებულია ხიდზე ლითონის მოაჯირების მოწყობა და ხიდის მისასვლელების მოწყობა.

წარმოდგენილი დოკუმენტის მიხედვით, მშენებლობის ეტაპი არ ითვალისწინებს სატრანსპორტო გზაზე მოძრაობის შეწყვეტას. მშენებლობის ეტაპზე მოძრაობის უზრუნველსაყოფად გამოყენებული იქნება არსებული ხიდი.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად სამშენებლო ბანაკის მოწყობა არ იგეგმება, ტექნიკის და საჭირო მასალების დროებითი განთავსება მოხდება საპროექტო ხიდის მიმდებარედ. ხიდის სამშენებლო სამუშაოები გაგრძელდება დაახლოებით 3 თვე, აღნიშნულ მშენებლობაზე დასაქმდება 15-20 ადამიანი, სადაც ძირითადად დასაქმებულები იქნებიან ადგილობრივი მაცხოვრებლები. სამშენებლო მასალები, ქვიშა-ხრეში, ბეტონის ნარევი და სხვა შემოტანილი იქნება მარნეულის მუნიციპალიტეტში არსებული კერძო იურიდიული პირების საწარმოებიდან.

სახიდე გადასასვლელის სამშენებლო პროცესი მოიცავს სხვადასხვა ტიპის საქმიანობას, კერძოდ: მიწის სამუშაოებს, სატვირთო მანქანებით ვაკისის მოწყობის უბანზე ინერტული მასალის შემოტანას, ფენების პროფილირებას ვაკისის ფორმირებისთვის და დატკეპნას, გრუნტის მოჭრის უბნებზე მიწის მოხსნას საჭირო ნიშნულამდე და დატკეპნას მძიმე ტექნიკით, ზედაპირული ფენის მოწყობის შემდეგ (ქვიშა, ასფალტი, ღორღი, ბეტონი და სხვა) გზის მოწყობას და მარკირების უზრუნველყოფას, რეკულტივაციის სამუშაოებს.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად მშენებლობის პროცესში წყალი გამოყენებულ იქნება სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით. სასმელად გამოყენებული იქნება ბუტილირებული წყალი. სამეურნეო-ფეკალური წყლებისთვის მოეწყობა საასენიზაციო ორმო.

საპროექტო ტერიტორიაზე შესრულებულია გეოლოგიური სამუშაოები, საპროექტო სახიდე გადასასვლელის მოწყობის ადგილზე გაბურღულია ორი ჭაბურღილი, ჭაბურღილი N 1 - 8,0 მ სიღრმის მდინარე ახკერპისწყლის მარჯვენა ნაპირზე და ჭაბურღილი N 2 - 11,0 მ სიღრმის მდინარის მარცხენა ნაპირზე. საკვლევ უბანზე გამოყოფილია ხუთი საინჟინრო-გეოლოგიური ელემენტი (სგე), სკოპინგის ანგარიშის თანახმად ჩატარებული კვლევის შედეგების მიხედვით სამშენებლო უბნის საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები დამაკმაყოფილებელია.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად წინასწარი შეფასებით ზემოქმედების ქვეშ ექცევა 3 კაკლის ხე, რომელიც საქართველოს წითელი ნუსხით არის დაცული. საპროექტო საღვრებს გარეთ მცენარეული საფარის შენარჩუნების მიზნით, დერეფნის მომზადების პროცესში დაცული იქნება საპროექტო საზღვრები.

აღნიშნული სკოპინგის ანგარიში განთავსდა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და მარნეულის მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციული ერთეულის საინფორმაციო დაფაზე. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, სამინისტროში დაგეგმილ საქმიანობასთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები წარმოდგენილი არ ყოფილა.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, 2019 წლის 29 ნოემბერს მარნეულის მუნიციპალიტეტში, სოფ. ახკერპის ადმინისტრაციული ერთეულის შენობაში გაიმართა აღნიშნული პროექტის სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ მარნეულის მუნიციპალიტეტის გამგებლის წარმომადგენელი სოფ. ახკერპში, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის წარმომადგენლები და ადგილობრივი მოსახლეობა. საჯარო განხილვაზე საზოგადოების მხრიდან პროექტთან დაკავშირებით შენიშვნები არ გამოთქმულა.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზმ-ს ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზმ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზმ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზმ-ს ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზმ-ს ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს** სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზმ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 3.1 **გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზმ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მომაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის კონსულტანტის მიერ.**
4. **გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
 - პროექტის აღწერა;
 - პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
 - პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები: შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა, შერჩეული ტერიტორიის ალტერნატივა და

გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივის დეტალური აღწერა;

- ფუჭი ქანების სანაყაროების (საჭიროების მითითებით) და სამშენებლო ბანაკის (გენ-გეგმა) შესახებ ინფორმაცია Shape ფაილებთან ერთად(ფართობი);
- ინფორმაცია შესასრულებელი სამუშაოების ხანგრძლივობის შესახებ;
- საპროექტო სახიდე გადასასვლელის ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები მათ შორის გეომეტრიული პარამეტრების, ხიდის საფარისა და განივი კვეთების შესახებ ინფორმაცია;
- საპროექტო მონაკვეთის ძირითადი ინფრასტრუქტურის დაშორება მოსახლეობასთან კონკრეტული მანძილების მითითებით;
- ინფორმაცია მდინარის კვეთის პარამეტრების, მდინარის საანგარიშო ხარჯის, საერთო წარეცხვის მაქსიმალური მაჩვენებლების შესახებ;
- მცენარეული და ნიადაგის საფარის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია (ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);
- საპროექტო ხიდის მშენებლობაზე დასაქმებული ადამიანების საერთო რაოდენობა მათ შორის დასაქმებულთა ადგილობრივების წილი;
- საპროექტო ხიდის მშენებლობის დროს გამოყენებული ტექნიკის ჩამონათვალი და რაოდენობა;
- სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგება;
- სამეურნეო ფეკალური, სანიაღვრე წყლების მართვის საკითხები;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროცესში მოსალოდნელი ნარჩენების შესახებ ინფორმაცია;

4.1 საპროექტო დერეფანში ჩატარებული გეოლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს:

- გეოლოგიური გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა;
- რელიეფი (გეომორფოლოგია);
- გეოლოგიური აგებულება და ტექტონიკა;
- სეისმური პირობები;
- ჰიდროგეოლოგიური პირობები;
- საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები.
- **გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება:**
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე;
- საშიში გეოლოგიური პროცესების (მათი არსებობის შემთხვევაში) შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით.

4.2 ჰიდროლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს შემდეგს:

- მდ. ახკერპისწყლის დეტალური ჰიდროლოგიური ანგარიში (საანგარიშო წყლის ხარჯი და შესაბამისი დატბორვის დონე, მოსალოდნელი ზოგადი გარეცხვის მაქსიმალური სიღრმე).

4.3 ბიოლოგიური გარემო:

- გზმ-ის ანგარიშში აისახოს ინფორმაცია (ფოტომასალასთან ერთად) საპროექტო ტერიტორიაზე არსებულ მცენარეებზე, მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ

ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე;

- გზშ-ის ანგარიშში იქტიოფაუნაზე ზემოქმედების ნაწილში აისახოს კვლევაზე დაყრდნობით მომზადებული ინფორმაცია ფოტომასალასთან ერთად;
- საჭიროა გზშ-ის ანგარიშში დაზუსტდეს იგეგმება თუ არა ბურჯების მშენებლობა მდინარის კალაპოტში და საჭიროების შემთხვევაში განისაზღვროს ამ ზემოქმედების თავიდან აცილების ან/და საკომპენსაციო ღონისძიებები;
- ზემოაღნიშნულ კვლევებზე დაყრდნობით შემუშავდეს მონიტორინგის გეგმა, სადაც აისახება ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე დაკვირვების საკითხი.

4.4 კულტურული მემკვიდრეობა:

- სოფ. ახკერპში ამჟამად არსებულ მოქმედ ხიდს, რომელიც „თეთრი ხიდის“ სახელითაა ცნობილი და რომლის მიმდებარედაც განზრახულია ახალი ხიდის მშენებლობა, საქართველოს კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის მინისტრის 2006 წლის 30 მარტის „საქართველოს სსრ 1977 წლის კანონის „ისტორიისა და კულტურის ძეგლების დაცვისა და გამოყენების შესახებ“ მოქმედების პერიოდში ისტორიისა და კულტურის ძეგლებად გამოცხადებული ობიექტებისათვის კულტურის უძრავი ძეგლის სტატუსის მინიჭების თაობაზე“ N3/133 ბრძანების საფუძველზე მინიჭებული აქვს კულტურის უძრავი ძეგლის სტატუსი. მოქმედი კანონმდებლობის თანახმად მას ავტომატურად დადგენილი აქვს ძეგლის ინდივიდუალური დამცავი ზონა სადაც მოქმედებს შესაბამისი სამართლებრივი რეჟიმი. ახალი ხიდისთვის შერჩეული ტერიტორია მოქცეულია ძეგლის ინდივიდუალური დამცავი ზონის ფიზიკური დაცვის არეალში. შესაბამისად გზშ-ს ანგარიშის გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით სამინისტროში წარმოდგენამდე აღნიშნული პროექტი უნდა შეთანხმდეს სსიპ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოსთან და სამინისტროში გზშ-ის ანგარიშთან ერთად წარმოდგენილ იქნეს შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტი;
- სოფ. ახკერპში მდებარე 19-ე საუკუნის დარბაზულ ეკლესიასა და 15-16 საუკუნის წმ. გიორგის სახელობის ცალეკვდერიან ეკლესიას მინიჭებული აქვს კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლის სტატუსი (საქართველოს კულტურის ძეგლთა დაცვისა და სპორტის მინისტრის ბრძანება N3/133 30.03.2006 და საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოს გენერალური დირექტორის ბრძანება N2/216 14.08.2015), თუმცა საპროექტო ტერიტორია არ ექცევა აღნიშნული ძეგლების ინდივიდუალურ დამცავ ზონებში, პროექტით დაგეგმილი სამშენებლო სამუშაოების კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებსა და კულტურულ ფასეულობებზე პირდაპირი და არაპირდაპირი ზემოქმედების გამოვლენა, აღწერა და შედეგების შესწავლა უნდა განხორციელდეს გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშით, რომელიც არის საქმიანობის განმახორციელებლის ან/და საქმიანობის განმახორციელებლისთვის კონსულტანტის მიერ გზშ-ის პროცესში მომზადებული დოკუმენტი და მოიცავს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ გათვალისწინებულ ინფორმაციას;
- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებსა და კულტურულ ფასეულობებზე პირდაპირი და არაპირდაპირი

ზემოქმედების შეფასება, რომლის მომზადების პროცესში ჩართული უნდა იყოს შესაბამისი კომპეტენციის სპეციალისტები (ისტორიკოსი, ხელოვნებათმცოდნე, არქეოლოგი), რათა სათანადოდ შეფასდეს დაგეგმილი სამშენებლო სამუშაოების კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებსა და კულტურულ ფასეულობებზე პირდაპირი და არაპირდაპირი ზემოქმედება და გამოირიცხოს შესაძლო არქეოლოგიური ობიექტების დაზიანების რისკები.

5. პროექტის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისთვის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ემისიები სამშენებლო ტექნიკის მუშაობისას;
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე;
- კუმულაციური ზემოქმედება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ზედაპირულ წყლებზე, მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკი, შემარბილებელ ღონისძიებებთან ერთად;
- ნარჩენების მართვის საკითხები, მათ შორის ნარჩენების მართვის გეგმა, ნარჩენების წარმოქმნით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, მიწის საკუთრებასა და გამოყენებაზე, ბუნებრივი რესურსების შეზღუდვაზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედების შეჯამება;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების კონკრეტული გეგმა;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი მონიტორინგის კონკრეტული გეგმა;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზშ-ს ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- საპროექტო ხიდის განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით).

6. გზშ-ს ანგარიშში ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- საპროექტო ხიდის ინფრასტრუქტურული ობიექტების ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები ერთიანი ცხრილის სახით;
- აეროფოტო სურათზე (მაღალი გარჩევადობით) დატანილი საპროექტო არეალის სქემატური რუკა ბეჭდური და ელექტრონული ფორმით (A3 ფორმატი; Shape ფაილი WGS-1984-37N(38N) პროექციით), სადაც მოცემული იქნება საპროექტო ხიდის ინფრასტრუქტურული ობიექტები, არსებული და საპროექტო ხიდის, სამშენებლო ბანაკი, სამშენებლო მოედანი, სანაყაროს ტერიტორია;

გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ წარმოდგენილ შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის სადახლო-წოფი-ახკერპი (სომხეთის რესპუბლიკის საზღვარი) საავტომობილო გზის კმ 22+110 მდ. ახკერპისწყალზე ახალი სახიდე გადასასვლელის მშენებლობის და ექსპლუატაციის პროექტზე **სავალდებულოა გზმ-ის ანგარიშში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოპოვებული და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.